

faciente lapides in sues aut alia animalia, aliquem de- formante, quia erit irregularis, si admittit culpam, non satis circumspecte id faciendo: alias non, iuxta gloss. in d. cap. clerico

337 Idem eadem ratione erit dicendum in currente equum in loco solito & ad id consueto, & in putatore arborum, & in similibus casibus, de quibus in dd. legibus Regis, quia si debite & iuxta formam eorum nihil de contingentibus praevidendo id fecerint, sicut nulla poena exteriori tenentur, ita nec erunt irregulares ex homicidio vel deformatione inde casu suble- quitis, praeter eorum intentionem, & sine aliqua eorum culpa, alias secus, ut in cadente arborem suam re- cede probavit Sylvest. in summa verb. homicidium. 2. n. 12. & Sor. ubi supra pag. 398. colum. 1. & Nauar. d. cap. 27. num. 237. & in ceteris similibus eadem ratio militat, ac proinde idem est dicendum, ut praediximus. Non tamen in hac eadem specie bene distinxit Sylvest. ubi supra, d. num. 12. inter cadentem arborem propriam, nihil de contingentibus omitendo, circumspiciendo & clamando fortiter & tempestive, ut is ex homicidio inde sequuto irregularis non sit, ut praediximus, & inter cadentem arborem alienam, etiam si praedict. ex- actam diligentiam obseruauerit, ut is sit irregularis, quia dabit operam rei illicitae, hoc est furto: Vtro- que enim casu irregularis minime erit, seruatis seruandis: quia licet hoc posteriori dederit operam rei illicitae, opus tamen illud ex genere suo non est pericu- losum, prout alias requiritur ad hoc, ut ex homicidio casuali inde sequuto contrahatur irregularitas: Ita melius aduersus Sylvest. docuit Soto ubi supra. quem se- quutus est Nauar. etiam ubi supra. d. num. 237. Idem erit dicendum indistincte in nobili seculari in proprio nemore vel alieno venante, si mere casualiter hominem occiderit praeter intentionem; Non enim ex hoc fiet irregularis ad suscipiendum ordines: etiam si contra domini memoris voluntatem illic depraderet feras, secund. Dominic. a Sor. ubi supra. quod ex eadem radice procedit.

338 In summa, quoties in praed. ludis quis culpam commiserit propinquam homicidio vel deformationi, ob non adhibitam diligentiam debitam, vel omitendo praecavere quod debuit, existimo, hunc praeter poenam exteriorem, quae sibi iuxta qualitatem delicti infligenda est, effici irregularem, per omnia supra dicta, non semel repetita.

339 In summa, quoties in praed. ludis quis culpam commiserit propinquam homicidio vel deformationi, ob non adhibitam diligentiam debitam, vel omitendo praecavere quod debuit, existimo, hunc praeter poenam exteriorem, quae sibi iuxta qualitatem delicti infligenda est, effici irregularem, per omnia supra dicta, non semel repetita.

340 Culpa tamen leuissima non sufficeret hoc casu ad irregularitatem incurtendam, sed tantum grauis vel leuis, ut in capitul. quaesitum, de panis. & remiss. ubi probatur, quod homicidium filiorum a parentibus perpetratum, illis imputatur, si fiat ex procuracione vel negligentia, non autem imputatur eis, si veniat ex eorum incuria, & ibi Abb. hoc notat Angel. verb. irregularitas, §. 3. Sylvest. verb. homicidium. 2. num. 2. & in §. 23. n. 15. quos sequitur doct. Couar. ubi supra. d. §. 4. n. 9. aduersus gloss. in cap. significasti; et 1. de homicid. tenentem, culpam leuissimam eius, qui rei licite operam dabat, imputari ad irregularitatem: Exempla tamen, quae illi opinioni assignantur Hostien. & Ioan. Andr. potius pertinent ad culpam leuem, quam ad leuissimam, ac proinde verior est opinio contraria negatiua contra gloss. illam: Intelligit tamen eam Abb. & recte, in culpa commissa in omitendo, inferens, quod leuissima culpa in homicidio non inducit irregularitatem, quando sine actu & alia procuracione homicidium sequutum est: secus si homicidium sit voluntarium, quia in eo etiam nullam inducit irregularitatem, ut in iudice suspendente latronem; Nam si in faciendo consisteret, profecto sufficeret ad irregularitatem, per text. optimum in cap. consilii; 2. quaest. 5. & ibi gloss. sequi-

tur Sylvest. post summam Rosel. & Couar. ubi supra, quamvis Ang. ubi supra, aliquid velit & contractum probet Petrus a Nauar. nouissime lib. 2. de restit. c. 1. n. 35. cum seq. Sed quam praediximus sententiam sublimitat Sylvest. ubi supra, si praecessit culpa leuissima aliquid licite agendo, quia ex ea non esset quis irregularis: quod verum esse dicit indubitanter, quando agitur aliquid licitum ad commodum occisorum, vel proprium, ut in exemplis, de quibus ibi per eum, ubi se ad alium remittit locum. Quinimo Couar. ubi supra. probat, irregularitatem in proposito contrahi ex culpa con- sistente etiam in omitendo, ubi quis mercede con- ductus teneretur ad diligentiam exhibendam; ut ibi per eum.

Hinc t probanda venit, aut saltem intelligenda & declaranda per supra dicta sententia Domini a Soto d. art. 9. lib. 5. de iustitia & iur. q. 1. ad fin. art. existimatis contra Caiet. in summa verb. irregularitas, non sufficere culpam venialem vel leuissimam in homicidio casuali admissam ad irregularitatem incurtendam, ut si in casu d. Clementin. si furiosus, alterum occidens ad suam defensionem cum moderamine inculpata turbae, non vsque adeo prospexerit per leuissimam culpam venialem an citra illud poterat se defendere; Hic namque secundum Sot. non erit irregularis ex sola illa leuissima culpa veniali, si aliud non obstitit: cuius opinio- nem contra Caiet. ubi supra. late & bene probat Nauar. d. cap. 27. n. 249. in vers. 7. sed cum distinctione praed. res haec apertior & securior fiet.

Superiora t dicta de homicidio casuali ex ludo li- cito sublequuto, procedunt, ubi ludus publicè concessus est & casus culpa caret omnino vel saltem aliqua intercessit, secundum quae in vnoquoque casu respec- tui diximus. Si vero t & secundo in eo ludo per- missio ludens data opera socium interficeret vel vulne- raret, tunc lege Aquila tenebitur & poena l. Corne- liae, ut probat Menoch. ubi supra. num. 4. Et sane in hac specie aperte contrahitur irregularitas, cum homici- dium sit omnino voluntarium, per supra dicta, in princ. huius cap.

Si vero, & tertio, quis t in ludo publicè concessio alterum ex astantibus occiderit, hoc casu non punitur, si omni culpa careat: Ita sentit & recte, Paril. de Pa- teo de ludo. num. 4. vers. quid si percutiat, & per conse- quens irregularitatem non incurret, per supra dicta in proposito: quod si in aliqua culpa fuerit deprehensus, punietur poena arbitraria, & ad resarciendum dam- num, ut praediximus, & praeterea probat Menoch. d. cap. 400. num. 5. ceterum, 4. tuncque etiam erit irregularis, si non adhibuerit diligentiam debitam in precaudendo homicidium illud, ut etiam supra resoluiimus: quod t si data opera alterum ex circumstantibus occidit lu- dens ludo permissio, tunc abique dubio tenebitur poe- na ordinaria, secundum eundem Menoch. ubi supra. n. 6. & irregularitatem contrahet per supra dicta.

Denique, & t quatto, si ludus non sit licitus & lege permissus, sed malo usu & corruptela toleratus prohi- cendi lapides in offensionem, ut Bononiae & Parisiis exstat, qua pueri vitro solent lapidibus ludere, & se- vulneribus afficere, ut refert Crement. sing. 149. & Sen- nis secund. Alciat. de sing. certam. cap. 3. sed & in quam- pluribus partibus Hispaniae idem mos peruersus inole- uit, qui vitina lege Regia aut flatutis ciuitatum vel oppidorum tolleretur, tam inter pueros quam inter maiores, cum sit noxius, graui poena adhibita aduer- sus contrarium facientes: quamvis Abb. & Anan. in cap. exhibita, de homic. minus recte existimauerit, lu- dum illum prohiendi lapides esse licitum inter pue- ros, licet inter maiores esset reprobis, quia noxius, l. nam ludus, ff. ad leg. Aquilianam.

Nihilomi

147 Nihilominus tamen propter tolerantiam ac malum vsum, puer vulnerans aut occidens alterum in praedi- cto ludo, excusatur a poena ordinaria homicidij, secun- dum Crement. ubi supra, & Petrum Ancha. conf. 283. incip. iure stricto, & in e. cum venerabilis, de consuetud. Cepoll. conf. 30 & 31. ubi late diserit Barbat. conf. 29. colum. pen. lib. 2. Socin. in l. 1. §. 2. vlt. num. 19. ff. si quis ius dicent. non obtemper. lat. in l. ait prator, §. iurari, num. 16. ff. de iuraru. Hippolyt. de Mat. in l. 1. in princ. num. 86. ff. ad l. Cornel. de sicar. Ruin. conf. 143. num. 27. lib. 5. Dec. conf. 9. n. 4. vers. 5. ad propositum, & conf. 175. col. antepenult. vers. tert. & c. & conf. 197. colum. 2. sequitur plures referens D. Couar. in d. §. 4. n. 6. & Menoch. ubi supra. num. 7. cum sequat. & nouissime Franciscus Beccius consil. 4. num. 17. lib. 1. ubi allegat Alexand. in quibusdam consiliis.

148 Quod omnes t interpres procedere intelli- gunt quoad poenam temporalem, secus quoad aeternam; Nemo enim huius compulsa praetextu eam effugiet ut asserit Menoch. ubi supra. n. 11. Irregularita- tem bene incurrit, sic lapidantes alios, si ex praedicta lapidacione culpa proxima & in id directa sequatur homicidium: tum, quia quodammodo est volunta- rium, licet id non intendat, sed tantum vulnerare argum. cap. fin. de homic. lib. 6. tum etiam, quia praedicti sic lapidantes dant operam rei illicitae, ex qua pericu- lum verisimile offertur, cum saepe homicidia ea ex culpa sublequantur, iuxta superiorem communem re- solutionem primae partis regulae. Ex quo facile t & quinto obseruandum erit, idem esse a fortiori, quando ludus non esset auctoritate publica vel tolerantia per- missus, sed potius prohibitus, & tamen saepe eo vtuntur priuati, quia tunc & arbitrio iudicis punitur, qui immediate in ipso ludo sine culpa alterum occidit vel vulnerat, ut cum Couar. in tract. de ludo. art. 1. §. 2. n. 14. probat Menoch. ubi supra. n. 12. & 13. & irregularita- tem incurret, si homicidium etiam abique culpa se- quatur, quia dabit operam rei illicitae per praedicta.

149 Sexto, si t ludus non esset prohibitus publica au- ditoritate, sed imo permissus & licitus, & priuati saepe ea vtantur, ut ludus pilae vel barrae, si sine culpa & do- lo alterius ex sociis alterum in terram deiciat, & is erus, vel brachium, vel caput frangat, ille, qui cum impulit, nulla poena tenetur, secund. Petrum in tract. de ludo. num. 54. & Menoch. ubi supra. num. 14. per l. si ex plagis, §. vltim. ff. ad l. Aquil. quia dabit operam rei li- citae: Ego quoad irregularitatem idem probi, si ad- hibita sit omnis diligentia debita, ne id succederet, & nulla culpa secundum leges ludi ei imputari posset: secund. quod etiam dictum Putei & Menoch. praede- dens intelligendum fore videtur: Si enim aliqua cul- pa, etiam leuissima, impellente imitari posset, cum sit commissa in faciendo, eum irregularem efficeret, iuxta supra proxime dicta.

150 Septimo, t poterit sane ludus prohiendi lapides vno casu licite, si is contigerit ad vires corporis & in- dustriae experiendas, non vero ad nocendum, de quo apud veteres fit mentio, ut curiosus ex bonis auctoribus, Graecis atque Latinis, probat Couar. ubi supra. d. §. 4. n. 6. ubi n. 7. etiam agit de disco ferreo, quo veteres uteban- tur ad hoc exercitium, (quod apud Hispanos appella- tur ingar al eron) si ex hoc ludo licito homicidium casuale contingat, omnino inculpatus, liber erit iaciens a poena exteriori atque irregularitatis: si vero culpa aliqua eidem imputari possit, quia non obseruauit de- bitam ac possibilem sibi diligentiam, ne id continge- ret, vt ipse quia non precauit nec admonuit circum- stantes vel transientes, vt debebat, vel alias culpabilis existat, & in iudicio exteriori punietur pro modo culpae & irregularitatem incurtet, per superiora.

151 Oportet, si t duo alea vel cartis ludentes, conten- dentes atque iurgantes inter se super rudo (vt saepe contingit) ad arma perueniant, & vnus alterum vul- neret vel occidat, puniri debet secundum Puteum ubi supra, num. 48. l. 1. §. in eum, & in §. si rapinam, iuncta l. 2. ff. de alea lus. & aleat. ubi Bart. & Caccialup in tract. de ludo, num. 7. quos sequitur Menoch. ubi supra, num. 15. & t praeter hoc abique dubio in praemissa specie occidens alterum vel eum desumans, erit irre- gularis; tum, quia dabit operam rei illicitae; tum etiam, quia huiusmodi homicidium, non tam casu, quam voluntate commissum dici potest: Nec hoc t casu ille, qui confecit illicite cartas ad ludendum, aduersus prohibitionem, irregularis erit, secundum Socin. in cap. ad audientiam, num. 49. de homic. quem sequitur Couar. dict. §. 4. num. 10. vers. primus, ubi in vers. secundo, idem t cum Alfonso al Calto censet in eo, qui cum esset artifex, ex ferro fulto sublato ensem fecerit & qui ab eo illum emerit, hominem occide- rit, hic siquidem artifex non erit irregularis.

152 Nono, t si vnus ludentium ludo alearum prohi- bito verberaret eum, qui domum & aleas ad luden- dum paratas habet, & sic susceptorum lusorum, qui apud nos tablagero appellatur, non punitur, l. 1. §. item notandum, ff. de alea lus. & aleat. ita Puteus ubi supra, num. 46. dicens absoluisse iam in praxi similem percus- sorem, sequitur Caccialup. de ludo, n. 65. & Ame- deus de Castellana. in tract. de syndico. num. 95. quod si praedict. susceptorum vulneribus afficeret vel occide- ret, teneretur quidem poena arbitraria, non autem ordi- naria: quod sentit Caccialup. ubi supra, n. 70. quem sequitur Menoch. ubi supra, num. 17. Hodie in his regnis habemus in hoc l. 6. tit. 14. part. 7. ad quam est recurrendum in proposito, ac proinde abique dubio hoc in casu irregularitatem incurret occidens vel mul- tilans, cum voluntarie id admiserit.

153 Tertio t principaliter (vt redeamus ad praed. secun- dam partem regulae communis, a qua aliquantulum digressi sumus) ex ea deducitur, merito in casu cap. presbyterum, de homicid. clericum illum magistrum, vel etiam si esset laicus, irregularem iudicari ex homi- cidio sequuto ex sua nimia castigacione & corre- ctione in discipulum facta, quia cum in capite per- cussit, & sic in loco periculoso, vnde non adhibuit magister ille diligentiam, licet daret operam rei licitae, & ideo imputatur ei homicidium casuale discipu- li, quia habuit culpam in excessu castigacionis: Quam- uis t enim magistris leuis castigatio iure permilla sit, non tamen excessiua, vt in l. praepropria ff. ad l. Aquil. l. sed & si, vlt. ff. eod. tit. item quatuor, §. item Iulianus, ff. locat. l. 9. tit. 8. part. 7. ubi quod tenebitur pro modo culpa: atque quoad irregularitatem, de qua agimus, est text. in d. c. presbyterum, quem sic interpretatur gl. ibi verbo, exspirasset, & communiter Dd. nempe magistrum, qui excessit modum licitum castigacionis, si ob id homicidium discipuli casuale sequutum sit, esse irregularem. Quod si magister modum correctio- nis sibi permilla non excesserit & diligentiam adhi- buerit, ne periculose percuteretur discipulus, sicque nullam habuerit in excessu culpam, nequaquam tene- bitur ex homicidio casuali inde sequuto, nec quoad aliam poenam nec quoad irregularitatem, vt videntur Dd. omnes adnotare, in d. c. presbyterum, & expresse id probauit Sylvest. verbo homicidium 2. num. 4. Domi- nic. a Sor. d. art. 9. pagin. 396. col. 2. vers. vel si quem im- prudenter, Nauar. d. cap. 27. num. 235. & D. Couar. d. §. 4. mem. 5. vers. ad eandem partem, ubi innuit esse com- mune.

154 Quarto t ex eadem communi regula probari po- test esse irregularem illum, qui dormiendo suffocat infantem

B b 4

infantem in eodem lecto illicitè à se positum, & sic cum habuit culpam, alias secus, si nulla subit culpa, vt late probat Syluest. *verb. homic. 2. num. 15.* vbi quid si sit in leuissima culpa: de quo etiam supra egimus; 160 sequitur Nauar. *d. c. 27. num. 236.* vbi idem tenet in mitente puerum ad puteum aut ad flumen; vbi suffocatur, & in eo qui fugiens idem vnus, propellit alterum, qui deformatur, & alia similia, qua illicitè facta inducunt irregularitatem, alias secus. Pro cuius rei intelligentia Syluest. *ibi* hanc doctrinam constituit, quod parentes filios suos tenellos apud se collocare non debent, aliter sunt in culpa, vt in *c. consulti, 2. quest. 3.* quando scilicet id agunt gratia sui commodi, ne plerent ad aures aut ipsi frigeant asurgentes ad cunas, vel huiusmodi, quia tunc eis imputatur homicidium, etiam pro culpa leuissima: secus vbi hoc agerent ad commodum filiorum, puta; quia sunt pauperes, & non habent pannos ad fouendum eos in cunis contra frigora, sed si alia culpa interueniat, non tenentur, nisi sit grauis, aut saltem leuis, non autem si sit leuissima solum. Sed & Nauar. in *Man. Lat. cap. 15. num. 13.* rectè hanc rem conclusit, dicens, quod mater vel nutrix, quæ tenellum infantem, ne euilet aut ne ipsa surgens lecto frigoris intemperiem patiatur in suo lecto noctu ita collocat, vt periculum imminet inret dormiendum puerum suffocandi, peccat mortaliter, siue eum suffocet, siue non arg. *d. cap. consulti, & cap. final. de his qui filios occid. secus vero si non est tale periculum verisimile etiam si casu cum suffocet, puta, quia cubile est amplum, & puerum à se longe posuit, nec dormiens subinde locum solet mutare, imo vbi semel se collocat, ibidem solet persistere, iuxta mentem Panor. in *d. c. fin. & Caiet. 2. 2. quest. 64. art. 8.* & iuxta præmissa in hac specie iudicandum erit de irregularitate respectiue.*

162 Quintò ex superioribus inferitur, quod qui sciens mulierem esse grauidam, eam ita grauitè afficit, siue sit maritus sine alius, vt in probabile periculum abortus illam committat, qui inde sequatur, licet præter intentionem afficientis, si fœtus erat animatus, erit irregularis, propter culpam in eo admittam: si nulla culpa intercesserit, vt puta si opera daretur rei licitæ & adhibita fuerit debita diligentia, ita vt tale periculum probabile eam non impulerit: alias enim si opera daretur rei illicitæ, etiam si eam diligentiam adhibuerit, erit irregularis, si abortus fœtus animati sequatur; secus si non erat animatus, per *supradicta*. Et comprobari hæc etiam possunt ex his, quæ in proposito tradit Nauar. in *Manual. Lat. cap. 15. n. 14. & cap. 27. num. 222.* vbi quod in dubio, quando nascitur an fœtus abortiuus post diem 40. sit mas, an foemina, debet se censere irregularem, qui eius causa fuit: argum. *cap. ad audientiam, de homic.* Hodie vt prædiximus, num. 47. etiam si fœtus esset inanimatus & non formatus, scienter faciens prædicta, homicida voluntarius erit ac proinde irregularis.

163 Sextò deducitur, quod clericus, licet non debeat interesse vindictæ sanguinis, vt deduximus supra lib. 1. *Canon. 9. cap. 7. num. 7.* si tamen ex sola curiositate vel leuitate interfuerit, vbi latro suspenditur, vel vbi quis in duello occiditur, non sit irregularis, si nec auxilium, consilium vel auctoritatem præstiterit, quamuis grauitè peccet, secundum Specul. in *tit. de dispens. in §. iuxta propositiones*, quem refert & sequitur Nicol. Ploni. in *tractat. de irregul. n. 4. volum. 16. tract. fol. 74. in antiquis*, & S. Antonin. in *cod. tract. cap. 2. num. 2. fol. 77. eodem volum.* vbi ampliat, etiam si appeteret illius mortem. Cuius rei ratio est, quia ex illa interestentia, quæ est causa, remota, non sequitur homici-

dium, cum illa mortis pena necessario erat infligenda damnato, siue clericus ille interesset, vel non, ex sequenti iustitia.

Septimò inferitur, quod non esse irregularem eum, qui scit tractari de alicuius deformatione illicita, & non scio nec factò ad id inuenerit, irregulariter fieri clericum, qui mercans illicitè, calu occidit aliquem absque alia culpa: & idem in ludo clericis interdieto, non sic in laico, cui mercari non est prohibitum; Hoc namque verum minime videtur, quando culpa illa non est proxima & in id ordinata, quia non sufficit, quod opus sit illicitum, si culpa nullatenus in mortem dirigitur, vt supra est dictum, & in terminis à Syluest. in 1. *dilecto de clerico mercante illicitè*, recedit Nauar. *d. c. 27. num. 237.* & eadem ratione à secundo etiam recedere debet, quando ex ludo clericis interdieto absque vlla culpa propinqua & in id directæ, subsequitur homicidium: secus si ex culpa in id ordinata, quo casu est intelligendus & saluandus Syluester *vbi supra*, & *verbo, homicidium, 2. num. 13.*

164 Octauò ex supradictis conicitur, non rectè loquutum fuisse eundem Syluest. in *summa, verbo, homic. 3. num. 2. ad fin.* existimantem, irregularem fieri clericum, qui mercans illicitè, calu occidit aliquem absque alia culpa: & idem in ludo clericis interdieto, non sic in laico, cui mercari non est prohibitum; Hoc namque verum minime videtur, quando culpa illa non est proxima & in id ordinata, quia non sufficit, quod opus sit illicitum, si culpa nullatenus in mortem dirigitur, vt supra est dictum, & in terminis à Syluest. in 1. *dilecto de clerico mercante illicitè*, recedit Nauar. *d. c. 27. num. 237.* & eadem ratione à secundo etiam recedere debet, quando ex ludo clericis interdieto absque vlla culpa propinqua & in id directæ, subsequitur homicidium: secus si ex culpa in id ordinata, quo casu est intelligendus & saluandus Syluester *vbi supra*, & *verbo, homicidium, 2. num. 13.*

165 Nono ex supra dictis apparet, quid dicendum sit de clerico vel alio, qui porcos vel aliud pecus de agro pulsus, lapidem tecti & puerum interfecit, an sit irregularis censendus, nec ne? Nam si dabat operam rei licitæ, & diligentiam adhibuit debite circumspectiōe, non erit irregularis, alias secus: & ita est intelligendus text. in *capit. clerico, 50. dist. 11.* vbi dicitur: *Clerico iaciente lapidem, puer dicitur interemptus: vos pro amore Dei & iuro, in suo ordine permanere permittimus: ut tamen semper in penitentia & timore permaneat: vbi gloss. rectè aduertit, quod si iste dedit operam rei licitæ expellendo porcos de agro suo, tunc intellige, quod minus diligenter fecerit: alias in nullo punietur: ita rem hanc intellexit Syluest. *verbo, homicidium, 2. num. 7. in princ.**

Decimò inferitur, quod Sacerdotem, qui pro ædificatione Ecclesiæ vel domus vocauit aliquem in adiutorium, qui casu interit tuens cum aliquo ligno, non esse irregularem, si nihil, de contingentibus omisit, nempe studendo, quam debuit diligentiam adhibere, circumstantibus (quibus periculum imminet) ita tempestiue vel alta voce pramonitis, quod & intelligere & fugere poterunt, quia dabat operam rei licitæ, & fecit quicquid in se fuit, vt in *capit. final. de homic.* vbi Abb. notat, non exculari clamantes submissa voce, vel post casum contingentem, quem in hoc sequitur Syluest. *verbo, homic. 2. n. 7.*

166 Vndecimò ex supradictis patet, phlebotomantem ex causa medicinæ, non teneti in aliquo, nec esse irregularem, si infirmus decessit, si erat peritus in arte & adhibuit diligentiam debitam, & similiter si incidendus non habuit consuetam dispositionem membrorum, aut venarum, siue neruorum, vt cum Innocent. probauit Syluest. *vbi supra, n. 9.*

Duodecimò quod hinc recitanda venit gloss. in *d. capit. dilectus, verbo nec actus, de homic.* dicens, homicidium actu commissum, sed absque voluntate & culpa, imputari committenti quoad ordines suscipiendos, non tamen quoad susceptos, cuius rei species in iudice ponitur,

ponitur, iuste condemnant delinquentem ad mortem: quam gloss. sequitur Felin. in *cap. presbyterum, num. 5. de homic.* Nam cum ex homicidio contingenti absque voluntate & culpa nulla oritur irregularitas, vt in *capit. si duo, & in cap. hi qui arborum, 50. dist. 11. & c. significasti, el 1. & c. dilectus, de homic.* & homicidium à iudice commissum voluntarium sit, tamen si culpa carcat, indistinctè est tenendum in hoc casu contentarium, nempe, homicidium absque voluntate & culpa commissum, non imputari committenti, nulla constituta differentia inter promouentem & promouendum, secundum Abb. & Anan. in *d. cap. dilectus, & in d. c. significasti, per text. illum vbi reprobant gloss. præd. contrariam, quorum opinio est magis communis, secundum Couar. §. 4. num. 11. col. finali.* vbi ex hoc deducit, quod quando irregularitas ex homicidio oritur, ea impedit promotum in susceptis ministrare & ad maiores ordines ascendere: si vero nulla irregularitas ex homicidio oritur nec impeditur ad maiores ascendere, nec in susceptis ministrare.

170 Irregularitas autem quod per homicidium, quod per iudicem aut iustitiam ministris fuerit commissum, contentaria, dispensari potest ad eo qui potestatem habuerit dispensandi super irregularitate contracta ex homicidio casuali, quoad hoc enim homicidium istud casuale censetur, quippe quia nullam culpam, imo meritum habeat, quoniam alicuius voluntarium fore sit, vt adnotat Caiet. in *summa verbo, irregularitas, in fin. quem probauit D. Couar. in d. Clem. si furiosus, 2. p. §. 3. in fin. & Petr. Placa in epist. de delict. lib. 1. cap. 11. num. 11.*

171 Postremò quod in hac materia explicanda venit illa quæstio satis necessaria in facti contingentia, & quam passim Dd. præ manibus habent; An in dubio quis irregularis censendus sit, & sic abstinere à suorum ordinum exsequutione, necne.

Qua in re text. celebris in *capit. is qui, de sententia excomm. in 6.* expressum probat, irregularitatem nullo in casu esse constituendam, nisi in iure Pontificio id fuerit expressum; quem text. ad hoc ibi communitur Dd. & alibi spissime in id notant atque citant, existimantes, esse ad hoc singularem, & Nauar. in *Man. Lat. cap. 27. num. 248. & conf. 35. num. 37. de homicid.* & est communis opinio omnium Canonistarum & Theologorum, secundum Flaminium Paris.

172 *de resign. benef. lib. 44. num. 38.* Cuius ratio est, quia irregularitas iure tantum humano Pontificio statuta est, vt nuncupatim Dd. adnotarunt in *cap. nisi cum priorem, de renouat. & in c. ad audientiam, de homic. & in Clem. si furiosus, eod. tit.* est communis secundum Syluest. in *summa, verbo, irregularitas, in fin.* sequitur Florent. in 3. part. *sua summa tit. 128. cap. 2. §. 6. Palud. in 4. sententiarum dist. 25. q. 3. ad fin. testatur communem eam sequutus ac defendens Couar. in d. Clem. si furiosus, 1. p. relect. in princ. n. 2. sequitur Nauar. in *Man. Lat. d. c. 27. n. 191.**

Rursus pro contraria parte, imo quod in dubio, an quis sit irregularis, necne: censendum sit, cum esse irregularem, quoniam hoc tutius iudicandum est, probat expressè text. in *d. c. ad audientiam, de homic. & in c. significasti, el 1. & 2. eod. tit.* Sed in hac controuersia seu potius difficultate, nonnulli iuris interpretes eam diluunt, constituentes differentiam inter forum interius conscientie, & exterius iudiciale, vt in priori casu, hoc est, in conscientia, in dubio teneatur quis à diuinis abstinere & se irregularem censere: vt in *c. illud, de clerico excommunicat. nisi sit, & sic procedat text. in d. c. ad audientiam, cum similibus, in posteriori autem, hoc est, in foro exteriori, iudex non possit in dubio alicuius irregularem iudicare, vel definire, nisi*

in casibus à iure expressis, & in hoc foro procedat decisio text. in *d. c. is qui*, quæ differentiam probauerunt ac sequuntur Ioann. Andr. Card. Abb. n. 2. Anan. num. 1. Socin. num. 46. in *d. c. ad audientiam* idem Abb. in *d. c. significasti, el 2. num. 4. eod. tit. de homicid.* qui in hoc est receptus per quamplures recentiores secundum Nauar. *d. c. 26. num. 193.* vbi ex Villadieg. addit, quod interior forum reputatur non solum forum penitentia, sed etiam consilij.

Hæc tamen differentia quamuis recepta & communis, vera minime quidem est, quia decisio text. in *d. c. is qui*, tam in foro exteriori, quam interiori obtinet, cum non distinguit, tum etiam, quia, sicut prædiximus, ex *d. c. ad audientiam, cum similibus*, in vtroque foro procedit eadem ratio, sicuti deducitur ex eisdem iuribus, & præterea Innoc. in *d. cap. ad audientiam*, indistinctè cenet; in dubio non esse quem iudicandum irregularem, quia iure humano est irregularitas inducta, quæ ratio ita militat in foro conscientie, sicut in iudiciali; imo fortius obtinet apud interioris animæ iudicium, & ita merito communem supradictam differentiam improbat Nauar. *d. c. 27. num. 193. & in c. si quis autem, de penitentia dist. 7. num. 35. & Couar. vbi supra in intro. 1. p. Clem. si furiosus, n. 3. & Petr. Placa de delict. lib. 1. n. 12. num. 10.*

174 Quare pro resolutione nostre quæstionis, verissima mihi videtur atque tenenda sententia Didaci à Couar. *vbi supra*, quem sequitur Placa etiam *vbi supra, num. 11.* nempe, quod vbi sit dubium, an in aliqua specie sit inducta irregularitas iure Pontificio, tunc respondendum erit, non esse irregularem constitutum in eo casu, nisi expressum id fuerit in iure Canonico; & ita procedit text. in *c. is qui*. At vbi sumus certi, iure irregularem induci certo in casu, sed tamen ambiguitur, non de iure, sed de facto, nempe an Petrus vel Ioannes irregulatis sit ex illius causæ ratione, & an id vitium propter eam causam contraxerit, tunc tutior erit in vtroque foro eligenda via; eritque Petrus vel Ioannes irregulatis censendus ad hunc effectum, vt absque dispensatione minime diuinum officium exsequatur: & ita procedat text. in *d. c. ad audientiam, & similes*; Quod ex ipsis deduci potest manifestè; In illis etenim non dubitatur de iure, sed de facto, & ideo quoties ea conigerint, quæ in dictis decretalibus memorantur, erunt omnino seruandæ earum decisiones in iudiciali & exteriori foro tam simpliciter, hoc est, iudicio accepto per accusatorem aut denuntiationem, quod est vere contentiosum, quam mixto exteriori, absque accusatore & denuntiatore: licet Felin. in *d. c. ad audientiam*, velit, illum text. & similes in hoc vltimo tantum seruandos fore: sed in vtroque seruandi sunt secundum supradictos, & verum.

In summa, quoties certum est, in casu contingentis regularitatem iure Canonico constitutam esse, dubitatur tamen de facto, an Petrus vel Ioannes illud ita commiserit, vt requiritur eodem iure ad irregularitatem incurrandam, in hac specie stante præd. tam interiori, quam exteriori simpliciter mixto, vt quis nempe censetur atque iudicatur irregulatis, ac proinde se abstinere ab exsequutione diuinorum, si vero non dubitetur de facto ipso, sed de iure, an scilicet dato illo casu pro plano, aliqua irregularitas in eo iure statuta sit, tunc profectò, nisi iure Pontificio ipsa expressè inueniatur, introducenda de nouo minime quidem erit ad libitum alicuius, tam in interiori animæ, quam in exteriori foro contentioso: hæc est vera interpretatio & concordia illorum iurium, nec non & resolutio clara atque perspicua in praxi habenda præ oculis iudicis